

Heinrich Müller Adam Kayser

**Disputatio Theologica Ordinaria Exhibens Desertionem Christi Patientis, Ex. Ps.
XXII. v. 2.**

Rostochii: Kilius, 1663

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740036319>

Druck Freier Zugang

RU Med. 1663

Heinrich Müller/a

Vorst.: Adam Kogser

6

DISPUTATIO THEOLOGICA
ORDINARIA
Exhibens
DESERTIONEM
CHRISTI PATIENTIS,

Ex Ps. XXII. v. 2.

Quam

Volente DEO,

Consentiente venerando Theologorum
Collegio

in Academia Rostochiensis

PRÆSIDE

HENRICO MÜLLERO, SS.

Theol. D. & Professore Ordinario, ad

Diy. Mariæ Pastore

Proponet publice

ADAMUS ~~Kaiser~~ / Lemgov.

Westphalus.

In Auditorio Majori d. VIII. Aprilis.

ROSTOCHII,

Typis JOHANNIS KILII, Acad. Typogr. Ao. 1663.

DISPUTATIO THEOLOGICA
ORDINARIA
Exhibens

DESSERTIONEM
CHRISTI PATIENTIS.

ANNO MDCCXXII. V. 12.

Quarta

Volante 1722

Continentibus Theologorum

in Academia

HENRICO MILLERO.

Theol. D. & Professor Ordinarius ad

Univ. Rostoch.

Procurator

ADAMUS ROSTOCKIENSIS

W. Scholasticus

In Academia Rostoch. VII. 12.

ROSTOCKI

1722 5.458

ΠΡΟΣΩΠΟΝ.

Alis quotidie debet vigere inter Christianos memoria Passionis Salvatoris nostri JESU CHRISTI, ut animo sibi totam passionis periodum representent, & sufficientiam meriti, quod fide apprehendunt, considerent. Nam, ut ait Bernhardus in Vigil. Natal. dom. serm. VI. Christus immolatur quodammodo adhuc quotidie, donec mortem ejus annunciamus, Et Augustinus in quæst. Evang. I. II. qv. 33. Tunc occiditur Christus, cum credis occisum. Merito tamen sollemniori passionis Dominica recordationi certum tempus antiquitus consecratum est, quo tota ejus historia in Ecclesia proponitur, ne ulla obrepanti beneficii oblivio. Qua de re eleganter præfatur Augustinus in expos. Ps. XXII. Quod taceri noluit per scripturas suas DEUS, nec à nobis tacendum est, & à vobis audiendum, Passio Domini, sicut scimus, semel facta est, sed ne obliviscamur, quod factum est semel, in memoria nostra, semel omni anno fit anniversaria recordatio, quæ representat, quod olim factum est, tanquam videamus in cruce pendentem Dominum,

A 2

non.

non irridentes sed credentes. *Ut ergo nos quodque tanto magis excitemur ad solennem meditationem salutiferæ hujus passionis, exhibebimus Passionale Davidicum, quod Ps. XXII, 1. continetur, ubi David de mysterio DESERTIONIS Christi vaticinatur adeo evidenter, ut non tam Prophetam, quam Evangelistam agere videatur;*

QUERELA CHRISTI.

§. 1. Querela Christi formata per Apostrophen ad DEUM directam, continetur his verbis; *DEUS meus, DEUS meus, quare me deseruisti?*

§. 2. Prolucet ex hac querela affectus duplex, *fiducie alter, alter doloris & horroris.*

§. 3. *Affectum fiducie* exprimit Christus, quando DEUM vocat DEUM suum; *DEUS mi, DEUS mi.* Includit hoc pronomen fiduciale beneficia omnia Christo secundum carnē exhibita, qualia sunt in primis creatio humanæ ejus naturæ ex massa beatæ Virg. Mariæ, per miraculosam obumbrationem Sp. Sancti; assumptio carnis illius in hypostasin ἑ ὡς, ita ut Christus etiam secundum humanam naturam sit filius DEI personaliter, sicut secundum divinam naturam est filius DEI naturaliter; collatio divinorum ἀρχαίων carni assumptæ in ipsa statim unione personali communicatorum. Perinde ergo est, ac si diceret Christus; *o DEUS, tu creator, tu proprio & singulari modo pater meus es, tu me unxisti Spiritu & virtute; Quid ergo me dereliquisti? quomodo amorem tuum continere potuisti, ut tantis me & tot exponi cruciatibus permitteres?*

§. 4. *Affectum horroris & anxietatis* indicat repetitio vocum; *DEUS mi, consveta clamantibus & festinantibus,*

nantibus, ut apparet ex *Gen. XXII, 11. Exod. III, 4.* Quâ
 geminatione Christus & periculi magnitudinem &
 necessitatem auxilii sibi præstandi significat, sicut qui
 angustiis pressi, idem sæpius ingeminant, & si quem,
 inclamant, iterum atq; iterum inclamant, quo ad mi-
 sericordiam facilius moveant.

§. 5. Querelæ Christi *materia* est *desertio*, cujus ma-
 gnitudo exaggeratur nova intensiōis particula; *Qua-
 re me deseruisti?* Non enim interrogatione hac causam
 desertionis inquirat, quæ ipsi probe nota erat, sed per
 vulgatam in sacris consuetudinē vult affectum in-
 tendere, sicut ita particula. *למה* usurpatur *Exod. XXII,*
ii. Job. III, ii. Ps. X. i. 9. Quasi dicat Christus; *Ego certe
 sum filius tuus, non potes me negare, non ergo debueram ita
 deserti, quomodo, mi Pater, potes tolerare, ut ego Filius tuus his
 angustiis exponar?*

DESERTIO CHRISTI.

§. i. *Desertio* Christi tria infert I. *imputationem no-
 strorum peccatorum.* Nam non deserit DEUS homi-
 nem, nisi antea ab homine deseratur per peccatum.
 Ergo desertio divina, maxime *pœnalis*, præsupponit
 reatum peccati: Jam Christus ex & in seipso non ha-
 bebat ullam maculam, nec ullius peccati inhærentis
 s. originalis s. actualis reus erat; sequitur ergo, im-
 putata esse ipsi à DEO generis humani peccata, Hinc
 dicitur *Agnus DEI tollens peccata, non sua, sed Mundi. Job. I.*

II. *Retractionem majestatis divinæ in ipsa uniōe car-
 ni communicata.* Nam desertio hæc non est intelligen-
 da de distantia naturarum in persona Christi, quia ut
 unio hypostatica est indissolubilis, ita ὁ λόγος semper
 ἀδιασπῆτος καὶ ἀδιαγέτως carni suæ, & caro τῷ λόγῳ præsens
 est.

est. Nec desertio hæc accipi debet de amissa maiestate divina carni assumptæ in incarnatione semel tributa, quia in media etiam exinanitione caro Christi maiestatem hanc possedit, quapropter *Matth. XXVII, 24.* Sarcasmus iste Judæorum; *alios servavit, & semetipsum servare non potest*, ut impius arguitur. Nec denique intermissum omnimodum maiestatis divinæ exercitium hæc desertio innuit, siquidem Christus in ipsa morte edidit miracula, & per mortem destruxit eum, qui habebat mortis imperium. Sed accipienda est desertio de intermisso divinæ Maiestatis in carne particulari exercitio, deque ea liberationis specie, qua potuisset omnem injuriam à se pelleri. Scite Bernhardus *Serm. V de verb. Esa. Quadam est derelictio, ubi nulla fuit in tanta necessitate virtutis exhibitio, nulla maiestatis ostensio.* Et hoc est, quod Irenæus dicit, *Dial. III. Christum passum fuisse ἡὐχάτοιο τῆς φύσεως, divinitate non exserente vires suas in carne.*

III. *Inflictionem pœnarum temporalium & infernalium.* In primis enim desertione hac designantur cruciatus & angores infernales, quos anima Christi perpeffa est, portans iram DE Iob peccata nostra in se derivata. Quod patebit, si 1. consideres desertionis hujus causam efficientem, quæ est DEUS. Quando DEUS derelinquit, tum derelictus est maledictus, destituitur adfistentia, caret luce ac vita sua, atque immergitur consternationibus, tenebris & angoribus. DEUS enim solus est beatitas, vita, lux & gaudium animæ nostræ. 2. expendas circumstantias temporis, quo Christus in passione hanc querelam effudit: Pendebat in cruce cum improbis reputatus, nudus & abjectus, destitutus omni auxilio, ludibriis & irrationibus expostus

tus

tus, ab Apostolis & amicis desertus; Vulgus convitiabatur, sacerdotes blasphemabant, latro contemnebat, milites deridebant, sol radios suos avertebat, nec DEUS vel guttulam solatii instillabat. 3. *collationem* instituas *inter desertionem* piorum *παιδευσιν* s. *castigationem*, & Christi *πρωτην* s. *pœnalem*. In illa deseruntur pii à DEO non *vere*, sed *apparenter*, videntur tantum sibi deseri, quando non statim ab iis, quibuscum conflictantur malis, liberantur, interim DEUS interiore aliquo solatio eos reficit, nec serio ipsis adversatur, sed tantum paterne eos castigat & probat. At illi in tantas sæpe rediguntur angustias, ut in ipso inferno jam tum versari sibi videantur. Quanto magis Christus infernales passus erit cruciatus, qui DEUM effusis in se omnibus furoris divini cataractis, vere & serio sibi iratum expertus; qui ineffabilibus expositus animæ & corporis horroribus nil solatii sensit? Certe hæc afflictio Christi fuit *pœna* proprie dicta, cujus *formale est maledictio*.

§. 2. Scholasticorum & Pontificiorum nonnulli inficias ire contendunt, Christi animam sustinuisse iram DEI, maledictionem & cruciatus infernales. Videatur Lombardus *lib. III. dist. 15.* Melchior Canus *L. C. Theolog. lib. XII, c. 13.*

§. 3. Verum *opponimus* hisce I. *Scripturam*, quæ non tantum dolores corporis, sed & cruciatus animi longe gravissimos subiisse Christum satis clare testatur. Fuit enim *ἐν ἀγωνίᾳ* *Luc. XXII, 24.* caput *λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν* *Matth. XXVI, 37.* quin & *ἐν ταμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν* *Marc. XIV, 33.* adeo ut *πεῖλον* fuerit ejus anima, *supra modum tristis* & *undiq; mœrore obfessa*. Ita præterea cum mortis, quam nostro nomine obiturus erat, ter-

roribus

robus fuit luctatus, ut sudore sanguineo diffluxerit
Luc. l. c. neq; hic extenuandus sensus est quasi prover-
 biali forma dictus sit sanguinem sudasse, ut cum de an-
 xiis & impeditis dicimus, eos aquam & sanguinem su-
 dare, Nam Lucas ait, Ἰδοὺ ἄνθρωποι, *maiores san-*
guinis guttas defluxisse, quin in terram descendisse, quod
 verum sanguinis sudorem sudasse designat: neque
 repugnat particula ὅτι, quippe quæ rei veritatem sæ-
 pe indicat *Job. l. 14.* Afferit quidem Aristoteles, acci-
 disse nonnullis ἰδοὺ αἰματώδεις ῥεῖται αἵματι, *Alc. καχεξίας,*
 nimirum cum corpus laxum fluxumq; erat, ut sanguis
 præ cruditate humesceret imbecillitate caloris *l. III. de*
partib. animal. c. 5. nihil vero tale in Christo fuit. Certe,
 sanguis undiq; venis velut tubulis & canalibus inclu-
 sus carne & cutis tegumento prohibetur ne effluere
 possit, & si vel maxime referatis venarum orificiis pro-
 fluat, pori tamen angustiores ejus è corpore exitum
 prohibent, præsertim ubi sanguis non est tenuis aut
 serosus, sed crassus & bene consistens, qualis hic fuit,
 qui simul ac erupit, in grumos concrevit. At ponamus,
 nonnullos, qui rara sunt textura, tenuiorem su-
 dando sanguinem emisisse, in testimonium tamen in-
 gentis admodum cruciatus factum est, ut insolito mo-
 do grumis sanguinis maduerit Christus. Nec aliter
 fieri poterat. Innumeris enim Martyribus infirmior fu-
 isset Christus, qui summo cū gaudio graviora pertule-
 runt, si mortem solam externam ac corporalem susti-
 nuisset: neq; in hoc sacrificio conquiescerent animæ
 nostræ, si pœna quam commeriti sumus, in ipsum non
 fuisset derivata. Præterea expiatio inducit sensum
 iræ divinæ, & mors crucis maledictionem *Deut. XXI, 23.*
 Pacis reparatio arguit præcedaneam pœnarum infer-
 nalium

nalium luitiōnem. Jam Christus expiavit peccata, factus pro nobis peccatum *II. Cor. V, 21.* & sustinendo mortem crucis *Phil. II.* maledictio, s. maximè maledictus *Gal. III, 13.* & pacem reparavit *Es. LIII, 5.* gustans mortem pro omnibus *Ebr. II, 9.* Ergo & iram divinam sensit, & pœnas infernales passus est.

II. *Saniores Pontificios:* Cusanus, Vir, iudice Bel-
larmino, de *Scriptor. Eccles.* aequè pius ac doctus, Vir ut sci-
entis ex cultis pene omnibus, ita reliquis vite dotibus ornatus,
teste Possævino, de cruciatibus Christi ita loquitur;
Passio Christi, qua major nulla esse potest, fuit ut damnato-
rum, qui magis damnari nequeunt, scilicet usque ad pœnam
infernalem. Item; Pœnam sensus conformem damnatis in
inferno pati voluit Christus. Nam nos peccatores in ipso in-
fernales pœnas, quas iuste meremur, exsolvimus *lib. X. Exer-
cit. ex ferm. Qui per Spiritum.* Joh. Ferus, Minorita in
Joh. XII. In seipso Christus exprimit formam tentati homi-
nis, qui nunc hoc, nunc illud cogitat, nunc bona, nunc mala pro-
ponit, nescit quo se vertat. Arias Montanus agens de Passio-
ne Christi in horto *lib. VII. de generat. & regen. Adam. c. 23.*
inquit; Primum non propria, sed aliena culpa sibi imposita
experimento, quam difficile, quam grave, quam importunum,
quam denique arduum sum & letiferum peccati pondus, quam
durum iugum esset, quod pro terrarum orbe proq. singulis ho-
minibus sustinebat, sensit: quam porro horrendam iram,
quam terribiles pœnas mundus commeritus fuisset, quas ipse
jam tum luiturus expiaturusq. subibat, ut qui non solum sese
contumelias, opprobria, flagra, & ignominiosa supplicia ad
mortem perlaturum, sed ardorem inimicitiarum iræ Dei ad-
versus homines patientia, obsequio, atque durissima castigati-
onis tolerantia restincturum sciret. Maldonatus in *Matth.*
XXVI. explosis Patrum de timore Christi sententiis,
inob
B
confi-

considerataq; morte Christi cum omnibus circumstan-
tis, ait, illum vere dicere potuisse: *Circumdederunt me dolo-
res mortis, & pericula inferni invenerunt me.* Et in cap.
XXVII. *Matth.* Quam ob rem & hominis à Deo derelicti
more clamat, Deus mi &c. ut hominis extrema patientis sup-
plicia & à Deo derelicti personam exprimat. Guilandus
in c. XXVI. *Matth.* ait, Christum afflictum imagine mortis &
inferni: non aliter mortem & infernum horruisse, quam si
solus universa hominum peccata designasset: suscepisse in se
nostra causa dolores mortis & inferni: Et in cap. XXVII.
*Hec vox, Deus mi &c. est animi afflicti & veluti desperationis
tentatione impulsæ.*

§. 4. Nec mirum tot animi doloribus excrucia-
tum fuisse Christum, cum necesse fuerit veritatem hu-
manæ naturæ Christi hisce infirmitatibus confirmari,
præsertim quia non modo Docetæ, Marcionitæ, Eu-
tychiani hanc naturam abolere sunt conati, sed etiam
inter Doctores Ecclesiæ reperti sunt, qui asseruerunt
dolores non esse passum Christum. Ita sæpè Hilarius,
sed fuse *lib. X. de Trinit.* cui dogmati Hilariano ita ad-
hæsit Justinianus, ut ipsum imperiali edicto præcepe-
rit à Sacerdotibus publicè in Ecclesia doceri, & ab o-
mni plebe recipi ac firmiter credi, ut Evagrius docet
lib. IV. Histor. c. 39. & ex Evagrio Sixtus Senensis *lib. V.
annot. 186.* qui etiam observat, sententias esse aliquas
Augustini, huic dogmati adblandientes. Hierony-
mus certe Hilario subscribere videtur *lib. IV. in Matth.
c. 26.* Ejusmodi erroribus occurrere Deo visum est, cum
Christi terrores literis consignari voluit.

§. 5. Adhæc, quoties Scriptura angores Christi
nobis proponit, toties vult menti nostræ obversari
peccati stipendium, ut intelligamus, quam sit tremen-
dum

dum Deum judicem experiri, cum è profundissimis doloribus erumpentes Christi ejulatus audimus. Si sub hoc pondere tantos emisit Christus gemitus, quis illud ferre posset? Inde quoque colligimus, vere cum in se recepisse dolores, qui nobis pro peccatis subeundi erant *Esā. LIII, 4.* Idoneum esse illum Sacerdotem, ad quem confugiamus, cum fuerit *opus misericordie*, & iisdem nobiscum infirmitatibus obnoxius. Unde Guilandus in *Matth. XXVI.* dicit, *assumpsisse hos cruciatus, ut re ipsa intelligeret, quam horribilis sit terror eorum, qui affliguntur sensu mortis & inferni, quo & iis, qui sic tentantur, succurreret.* Charitatem Christi etiam nobis commendant hi cruciatus, qui ejusmodi vadimonium non deseruit, sed susceptum munus cumularissimè implevit.

§. 6. Quamvis autem variè turbatus fuerit Christus, in peccatum tamen minimè prolapsus est. Turbari vix possumus, quin peccemus: sunt enim passionēs nostræ instar aquæ, luto insidentis, quæ commoveri nequit, quin lutosa evadat; at Christi affectus sunt instar limpidissimæ aquæ purissimo vase conclusæ, quæ ex commotione nihil sordium trahit.

§. 7. Quapropter auditu horribilis est sententia, quæ à nonnullis tribuitur Origeni, ac si pœnituisset Christum in desertione conquerentem, tot mala passum, tot scommata expertum, tot doloribus cruciatum, quod homo factus nostram sibi copulaverit massam. Alius quidam Apostata Præmonstratenſis, cujus mentio fit in Catalogo Hæreticorum, eo impudentiæ, quin & impietatis prolapsus, ut scribere non erubuerit, Christum clamantem, *Deus mi &c.* prorupisse in desperationis vocem. Quam blasphemiam Joh. Calvinus *lib. II, Inst. c. 16.* solutione aliqua tueri audeat.

§.8. Contra hos probè notanda est deserti Christi summa *patientia & confidentia*, excludens omnem desperationem. Videmus quidem impios in hac quoque vita in inferni q̄ vestibulo constitutos, & gustum quendam damnationis aeternae percipientes, impatientissimos esse, & furere contra DEUM. Quin & pii, quando angustiam spiritualem ex tentationibus concipiunt, sæpenumero murmurant contra DEUM, ut Jobi exemplum testatur. At Christus in passione infernalium pœnarum & tota cruciatuum suorum periodo patientissimus fuit & obsequentissimus Patri suo, cujus voluntatem se hac ipsa obedientia implere sciebat. Ideo *Esa. LIII.* comparatur *agno obmutescenti coram tondeute se.* De confidentia quoque & certitudine Christi, qua sibi Patris gratiam pollicitus est, ipsa verba querelæ satis clarè testantur, quando Christus DEUM sese deserentem vocat *DEUM suum*, pronomine utens possessivo, fiduciæ characteristico.

§.9. Quæ Scholastici & Pontificii obstare nobis volunt, revera non obstant. Putant illi, desertionem hanc non posse de luitione pœnarum infernalium accipi, eo quod beatitudo, qua Christus semper beatus fuit, non consistat cum istiusmodi doloribus. At sciant, Christum, licet secundum carnem fuerit afflictissimus, tamen ratione divinitatis semper mansisse beatum, in media etiam morte, quam secundum humanam naturam sustinuit.

§.10. Lombardus *loc. cit.* allegat dictum Augustini, *Christum non vere timuisse mortem, quia non est fortior miles, quam imperator.* Martyres mortem expetiverunt. Sed maxima est differentia inter dolores Christi & Martyrum. Nam Martyres sustinuerunt mor-

tem

no 8.2.

8

tem tantum corporalem; sed Christus non cum ter-
roribus corporalis tantum mortis, verum cum ipso
DEO irato, cumq; horribili ejus judicio & condemna-
tione æternam mortem infligente luctatus est. Mar-
tyres Spir. Sancti advocacy & consolatione leniri
dolores corporis senserunt; at Christus omni solatio
fuit destitutus. Martyres neque sua, multo minus
aliorum portabant peccata; at Christi humeris omnia
delicta expianda DEUS imposuerat. Si unum pecca-
tum adigere potest hominem ad tantos pavores, ut
quo se vertat, nesciat; quid mirum, si Christo omni-
um peccatorum pondus lamentabilem hanc vocem
expressit; *Ut quid me deseruisti?*

S. II. Bellarminus *lib. IV. de anim. Chr. c. 8.* obji-
cit duo sibi visa absurda, quibus nostram de pœnis in-
fernalibus à Christo sustentis sententiam infringere
allaborat. I. *Pœna infernales sunt æternæ. At Christus
non est æternum passus.* At nos distinguimus inter luiti-
onem pœnarum infernalium *intensivæ & extensivæ* spe-
ctatam, s. inter earum *essentiam & circumstantiam*.
Essentia earum consistit in infinitæ iræ divinæ luitione,
quam à Christo fuisse susceptam supra probatum est.
Circumstantia autem pœnarum infernalium est æterni-
tas, s. continua duratio, quæ illis accidit saltem, quia
nulla virtus eluctandi in damnatis. At Christus infi-
nita sua virtute eluctatus est & ex judicio sublatus *Es.*
LIII, 8. infinitæ iræ Divinæ infinita persona obviam iit,
quæ divina sua vi par fuit infinito huic oneri ferendo.

II. *Si Christus sustinuit iram divinam, oportuisset eum
tot mortes oppetere, quot fuerunt, sunt & erunt homines.* Ve-
rum rursus confundit Adversarius *subjectorum multitu-
dinem accidentalem* cum pœna ipsius *essentia*. Christus se-

mel mortuus est, veruntamen ista mors pro omnibus omnium hominum peccatis fuit *λύτρον* perfectissimum, quoad perfectionem & partium & graduum. Nam non tantum corporalem mortem sustinuit, eamque effusione non unius vel alterius guttæ, sed totius sanguinis sui; verum etiam æternam, quæ consistit in abiectione à DEO & luitione iræ divinæ, secundum sententiam stricti iudicii DEI.

DESERTIONIS SUBJECTUM.

§ 1. *Subjectum desertionis est Persona Christi; Deservisti me.* Multi quidem Patres alienam à litera explicationem quæsierunt, indignum rati, quod filius DEI in propria persona deberet deseri à DEO. Unde, Theophylactus desertionem hanc exponit de abiectione Judæorum, qui adeo fuerunt à DEO deserti, ut filium DEI crucifigere non erubuerint. *Me, inquit, hoc est, meam cognationem, meumque populum deservisti, ut tale malum faciat.* Sed quis non videt, contextum *Pf. XXII.* huic glossæ reclamare, cum ea cruciatuum genera, quæ de deserto ibi enumerantur, soli Christo fuerint propria?

§ 2. Origenes *Homil. XXVII. in Matth.* exponit de Christo ratione officii Prophetici, qui tantam sit expertus ingratitude hominum, ut desertus quasi reliquias in messe collegerit, paucos aliquos credentes. Sed & hic dolor de ingratitude hominum non exhaurit abyssum cruciatuum Christi.

§ 3. Augustinus in *Pf. XXII.* de corpore Christi mystico desertionem hanc intelligit, quemadmodum & Bernhardus *de Passion. Dom. c. XII.* disserit, quod personam

sonam membrorum suorum gesserit Christus, quorum multa in tantas angustias erant ventura, ut à DEO penitus derelicta viderentur. Sed hæc interpretationes salvari non possunt, nisi dicatur, quod Christus in luitione peccatorum personam nostram sustinuerit, & vice nostra passus sit, ut agnus DEI tollens peccata mundi.

§. 4. Rectius autem se explicat Augustinus in Pf. XCIII cum de Christo ipso hæc verba sonare testatur. *Nolite, inquit, putare non fuisse tristem Dominum. Tristis fuit & prorsus tristis, sed voluntate suscipiens tristitiam, quomodo voluntate suscepit carnem.* In hunc sensum bene quoq; Ambrosius super cap. XXII Luc. *Christus naturali affectu mortem timuit.* Et Cyrillus; *Expavescit presentem in januis mortem, ὡς ἀληθὺς ἄνθρωπος.*

§. 5. Cum personam Christi dicimus desertam, solam humanitatem pro nobis passam negamus. Totalis persona enim non est nuda humanitas sed Θεάνθρωπος. Facebat itaq; vox illa Nestoriana; *Noli gloriari Judæe, non enim DEUM, sed hominem crucifixisti.* Nam licet Christus in Deitatis suæ natura passus non sit, quæ simpliciter est ἀπύθης, ut veteres rectè dixerint, Christum passum esse quiescente λόγῳ; statuendum tamen non est, λόγον ab hac passione fuisse penitus immunem. Nam cujus proprium patitur, id ipsum vere & realiter patitur. Atqui proprium ἔστι λόγῳ patitur, quia DEUS acquirit sibi Ecclesiam proprio sanguine. Act. XX, 28.

§. 6. Facebant quoque Calviniani, qui desertionem & passionem Filio DEI nominaliter tantum & verbaliter tribui posse impie scribunt. Nam i. *Quæ prædicatio est nominalis tantum, ea est simpliciter falsa, quia in re ipsa fundamentum non habet.* Ad veritatem propo-

propositionis requiritur, ut res, conceptus rerum & nomina sibi invicem respondeant, docente Aristotele l. I. *ἡ ἐκ ἑκαστοῦ* c. 1.2. *Qualis est passio & desertio filii DEI, talis quoque est satisfactio, reconciliatio & redemptio generis humani*, quæ si nominalis tantum est, nulla est. Unde sequitur insignes Scripturæ sententias quæ sensum plane aliter exponendas ac verba sonant. v. g. Rom. V, 10. *Cum inimici essemus, reconciliati sumus* (hoc est, non sumus reconciliati) *multo magis reconciliati* (nullatenus) *servabimur* (nullatenus) *per vitam ipsius*.

§. 7. Nihilo rectior est sententia eorum, qui ex Calvinianis docent, propositionem hanc, *Christus est desertus, passus*, esse *Synecdochicam*, reducendam ad hanc propriam; *Sola humanitas est deserta*. Nam. 1. in limitatione *Synecdochica* res limitatur per partem s. integram, s. *essentialem*, sicut ex Adversariis ipsis docet Keckermannus l. II *Syst. Log.* c. 4. At in hac propositione, *Christus est desertus*, res, hoc est, *Christus* non limitatur eo modo. Nam ipse Keckermannus l. I. *Syst. Log.* c. 22. scribit; *personam mediatoris Christi, etiamsi ex naturis tanquam ex partibus constet, tamen nec ad totum essentiale, nec integrale posse reduci, etsi analogiam magnam cum toto integrali habeat*. 2. in limitatione *synecdochica* prædicatum propositionis parti alicui, reliquis plane exclusis, tribuitur, ut inductione constat. At in hac prædicatione, *Christus est desertus*, prædicatum s. *desertio*, naturæ quidem humanæ tribuitur, divinitate tamen non exclusâ, quod probant propositiones hæ in scriptura fundatæ; *Christus est passus, DEUS est passus, Dominus gloriæ est crucifixus*. 3. in limitatione *synecdochica* pars limitans subjectum & reliquæ illius subjecti partes de se invicem non enunciantur. Non possum dicere, *manus est barba*, vel *barbata*. At in hac præ-

prædicatione, *Christus est desertus*, pars limitans subje-
ctum, quæ est *homo*, de altera subjecti hujus (liceat mihi
cū Damasceno ita loqui,) parte, s. *Deo* aut *filio Dei* in con-
creto prædicatur. v. g. Verbum DEI caro factum est
Job. I, 14. Filius DEI est filius hominis *1. Job. V, 27.* & vi-
ce versa, Filius Mariæ est filius altissimi *Luc. I, 32.* Ex qui-
bus dictis phrasæ hæ ab Ecclesiis orthodoxis exstructæ
sunt: *DEUS est homo, Homo est DEUS.* Ubi voces *DEUS*
& *homo* naturas ipsas in concreto, h. e. in unione con-
sideratas denotant, & sic concretum naturæ unius de
concreto alterius naturæ absq; omni tropo enun-
ciatur.

§. 8. Quamvis autem Persona Christi sit deser-
ta, non tamen hæc desertio de utraq; natura ejus
explicanda est, sed vindicanda illi naturæ, cui compe-
tit à DEO deseri. Nam *subjectum* Quod, ut loquun-
tur Scholastici, desertionis est quidem tota persona,
subjectum Quo autem est humana natura Christi; idque
ex ipsis verbis querelæ satis constat. Nam *secundum*
quam naturam Christus habuit DEUM, quem invocavit, secun-
dum illam etiam desertus est à DEO. At secundum humanita-
tem &c. E. &c. Distinguendum hic inter *totum Christum,*
& *totum Christi.* Totus Christus quidem est desertus,
sed non secundum totum sui, s. utramq; naturam.

§. 9. Invenias tamen apud Patres ἀκρολογῶντες quas-
dam locutiones, velut apud Augustinum c. VI. Medi-
tat. *DEITAS quæ meam induit naturam, Crucis ascendit pati-*
bulum, & in assumpta carne triste tulit supplicium. Apud Vi-
gilium lib. II. contra Eutychen; *Divinitas clavibus (in car-*
ne scil. sibi unita,) confixa est, sed ipsa penetrari non potuit,
siquidem vulnere locum caro patefacta aperuit. Nam *DEUS*
invisibilis & impenetrabilis mansit. Ubi pro abstracto con-
cretum,

cretum debere accipi nemo sanus non intelligit. Im-
proprius est loquendi modus, id indicans, non nudum
hominē, nec *λέγειν* sola relatione pro nobis esse passum,
sed in propria carne vere passum, vere carnis suæ pas-
sionem sibi vendicasse propriam. Deum enim dici-
mus passum, non quia in sua natura passus sit, sed quia
corpus illud, quod per unionem ipsius factum est, hoc
sustinuit. *Corpus ipsius proprium pro omnibus mortem gu-*
stavit; non quod ipse mortem esset expertus, quantum ad ipsius
naturam attinet: insania enim est hoc vel sentire, vel dicere,
sunt verba Concilii Ephesini Can. XIX. Quod si quis
dicit, in passione crucis dolorem sustinuisse Dei Filium Divi-
nitate, & non carne & anima rationali, quam assumpsit in ser-
vi forma, ut dixit Sacra Scriptura, anathema sit! habet
Professio Fidei Catholicæ quam Damasus mi-
sit ad Paulinum lib. I X. Histor. Tripart. c. 16.

**SIT NOMEN DOMINI
BENEDICTVM IN
SECUA!
AMEN.**

MANTISSA

I.

Modus communicandi verbum
Dei per scriptiōem fuit nobis necessa-
rius.

II.

Apostoli scriptiōis suæ DEUM
habuerunt auctorem.

III.

Scripturæ auctoritas quoad nos
non dependet propriè ab Ecclesia.

IV.

Ex sola Scriptura de credendis & fa-
ciendis homini Christiano ut Christia-
no scitu necessariis iudicium infallibile
ferri potest.

V.

Scriptura in iis quæ spectant directe
ad salutem non deficit.

C 2

VI.

VI.

Antiquitatem utut veneremur, mo-
veritamen non possumus, ut Antiqui-
tatis consensum principium vocite-
mus fidei Christianæ proprie dictum.

VII.

Nec Pontificibus, nec Conciliis
competit in iudicando *ἀναγκαστικά.*

MANTISSA

I.

Modus communicandi v
Dei per scriptionem fuit nobis
rius.

II.

Apostoli scriptionis suæ
habuerunt auctorem.

III.

Scripturæ auctoritas quo
non dependet propriè ab Eccle

IV.

Ex sola Scriptura de creden
ciendis homini Christiano ut C
no scitu necessariis iudicium in
ferri potest.

V.

Scriptura in iis quæ spectan
ad salutem non deficit.

C 2

